

АНАЛИЗА ЕФЕКАТА ЗАКОНА

- Одређење проблема које Нацрт закона треба да реши

Влада Републике Србије разматрала је путеве којим би се избегла неликвидност у банкарском сектору, избегла инсолвентност и управљало ризицима са којима се банке у свом пословању суочавају. Проширењем система осигурања депозита које је значило депозите физичких лица са депозитима предузетника и малих и средњих правних лица утицало се на очување финансијске стабилности и за ту категорију учесника на тржишту, а на тај начин су очувани и банкарски извори средстава.

Важност банака за домаћу привреду огледала се у њиховом приступу владиним „безбедносним мерама“, између остalog и систему осигурања депозита.

За све регулаторне и привредне субјекте, за успостављање поверења и успостављање правила пословања у дугом року од пресудне је важност поштовање места и улоге која је законима сваком субјекту додељена, као и професионално обављање послова у погледу времена и квалитета.

Догађања у 2008. години, позната као глобална финансијска криза ће имати дугорочне последице како у материјално-финансијском тако и психолошком погледу. Многи ову годину називају преломном годином како због губљења поверења у неолибералистичку теорију, због промене у регулаторном оквиру великог броја земаља тако и због значајног слабљења финансијског сектора и дискредитовања инвестиционог банкарства.

Поремећаји на тржишту у земљи са аспекта утицаја светске финансијске кризе испољавају се као краткорочно повећање годишње стопе инфлације и као структурни проблеми спољнотрговинске неравнотеже и зависности од иностраних извора финансирања.

Високо капитализоване банке у земљи упућују на сигуран банкарски систем Еуризованост банкарског система упућује да је основни системски ризик везан за промену курса домаће валуте. У активи банака велики део динарских кредита има као меру заштите валутну клаузулу, док у пасиви банака депресијација може узроковати валутну супституцију, тако да је стабилност валуте у интересу како банака, тако и њихових клијената.

Услови финансијске кризе као последицу имају да, могућност прибављања кредитних средстава, не зависи само од способности тражилаца кредита да уредно сервисирају своје обавезе него и од њихове расположивости.

За уредно финансирање токова репродукције у земљи и за текућа плаћања према иностранству важно је ефикасно коришћење свих домаћих извора ликвидности.

Ефикасност употребе извора ликвидности директно се одражава на њихову цену.

Неповерење између привредних субјеката изазива трошкове и пораст цена. Координисно деловање свих субјеката, одржавање постигнутог поверања имаће и своје финансијске и ценовне импликације.

Овај закон се предлаже и да би се истакао значај транспарентности у пословању свих актера на тржишту и потреба јачања поверења.

- Циљеви који се постижу његовим доношењем

У повољним финансијским условима претходних година ино-капитал је у значајној мери унет у нашу земљу. Од средине 2008. године ино-инвеститори су због смањења склоности ка разику и прихваташа нижих приноса инвестирали у сигуране државне дужничке хартије од вредности високоразвијених земаља.

Унос капитала у нашу земљу је значајно успорен што се одразило на способност финансирања дугова реалног сектора. Платнобилансни ризици представљају потенцијалну претњу финансијске стабилности.

Влада је одговорна за примену инструмената чији је циљ превазилажење дугорочније кризе ликвидности и солвентности.

Народна банка Србије је задужена за благовремено препознавање кризне ситуације у банкарском сектору, за утврђивање обима кризе и узрока који су је изазвали, те њеног могућег утицаја на финансијску стабилности, као и за предузимање и предлагање адекватних мера и инструмената за превазилажење кризе.

Од октобра 2008. године већа је улога тржишта новца у редистрибуцији динарске ликвидности. Ликвидност банака имала је великог утицаја и на кретање каматних стопа. Упркос смањењу међубанкарских референтних каматних стопа, услед раста премије ризика каматне стопе у земљи су се повећале.

Упркос бројим ризицима изазваним преливањем финансијске кризе на реални сектор и сектор становништва, банкарски сектор је стабилан, али постоје ризици по девизну ликвидност. Страни извори средстава су скучи и претежно краткорочни. Квалитет активе је погоршан, а валутно узроковани девизни ризик и даље је основни билансни ризик по стабилност сектора. Смањење доступности страних дугорочних извора средстава банака и повећање опреза при пласирању средстава успорили су кредитну актиност, а што се преко смањења домаће потрошње одражава негативно и на привредну активност и ликвидност реалног сектора.

Проактивне мере државе представљаје основну брану дестабилизацији у банкарском сектору.

Овим законом се ће се остварити подршка јачању ликвидности и олакшању процеса управљања ликвидношћу тако што ће се банкама, за премошћавање краткорочних проблема у пословању, омогућити коришћење кредита за ликвидност.

- Које су друге могућности за решавање проблема

Приликом израде Нацрта закона законодавац је разматрио и друга решења или предложено представља са аспекта трошкова спровођења Закона и циља који се остварује оптимално решење.

- Зашто је доношење акта најбоље за решавање проблема

Као што је већ наведено, предложене измене се односе на материју која се искључиво регулише законом, тако да није било могућности за решавање проблема на други начин.

- На кога ће и како највероватније утицати решења у Закону

Нацрт закона ће имати позитиван утицај на пословање баанака.

Влада Републике Србије и Народна банка Србије ће интервенцијом кредитима за ликвидност обезбедити преживљавање банкарским институцијама у условима крокорочног дисбаланса између обавеза и потраживања, док кога је дошло због одложеног измиривања обавеза по кредитима од стране клијената банке. На тај начин ће минимизирати трошкове које би ширење неликвидности кроз банкарски сектор имало на свеукупне привредне и финансијске активности. Позитиван утицај се очекује пре свега, у стварању условима за стабилније и сигурније пословање.

-Који су трошкови које ће примена закона изазвати грађанима и привреди посебно малим и средњим предузећима

Примена овог акта неће изазвати ни грађанима ни привреди издвајање додатних трошкова. Република Србија ће у случају пада гаранције на терет буџета из инструмената обезбеђења успети да се наплати.

-Да ли доношење закона стимулише појаву нових привредних субјеката на тржишту и тржишну конкуренцију

Ова Закон има специфичну намену, ублажавање ефекта светске финансијске кризе и очување ликвидности банкарског система.

- Да ли су заинтересоване стране имале прилику да изнесу своје ставове о Нацрту закона

При изради Нацрта закона своје сугестије је доставила Народна банка Србије.

-Које ће мере током примене акта бити предузете да би се остварили разлози доношења акта

Банке које имају краткорочне недостатак ликвилних средстава ће коришћењем кредита за ликвидност елиминисати временски гап при испуњавању својих обавеза.